

**HANNE KRISTIN
ROHDE**

**HACKE-
MYSTERIET**

ÅTTENDE BOK I BLÅLYS-SERIEN

© 2023 Kagge Forlag AS

Omslagsdesign: Niklas Lindblad, Mystical Garden Design

Logo: Trine + Kim Designstudio

Sats: Dag Brekke | akzidenz as

Papir: Holmen Book Cream 80 g 1,8b

Boka er satt med: Sabon 12/18

Trykk og innbinding: Livonia Print, Latvia

ISBN: 978-82-489-32710

Kagge Forlag AS
Tordenskiolds gate 2
0160 Oslo

www.kagge.no

1

- Er du innkalt til rektor sammen med moren din?

Astrid stirrer på Yusuf, som hun har vært sammen med siden i høst. Han ser rolig ut, men hun lar seg ikke lure. Kinnene hans er litt rødere enn vanlig, og beina hans lever visst sitt eget liv, for de flytter seg i små skritt hele tiden.

- Hvorfor det? spør hun.

- Aner ikke.

- Seriøst?

Han drar fingrene gjennom de mørke krøllene. Håret har blitt skulderlangt, hvis man trekker ut krøllene. Den rake motsetning til hennes eget rette hår, uten en eneste bøy. Kastanjefarget.

- Har det skjedd noe spesielt?

- Ikke som jeg vet om.

Hun griper hånda hans, den er klam. Som om hånda vet noe.

Astrid kan ikke komme på en eneste grunn til at Yusuf må til rektor. Det er jo bare noen dager siden han hadde en samtale med kontaktlæreren, en helt vanlig konferansetime, sånn som alle har sammen med en eller begge foreldrene. Etterpå var Yusuf temmelig oppgitt, fordi læreren hadde gjentatt et spørsmål flere ganger. Som om hun ikke var fornøyd med svaret. Spørsmålet var om han trivdes i klassen, på skolen, et spørsmål som alle får. Det handler jo om mobbing og trivsel, som påvirker resultatene og om du har det bra. Såpass skjønner alle. Men Yusuf fortalte henne senere på dagen hvordan moren, Isis, til slutt måtte gripe inn og si at hun ville visst det om sønnen hadde problemer. Astrid husker hvordan Yusuf lo da han fortalte det, fordi Polly hadde rødmet og gjentatt mange ganger at hun bare gjorde jobben sin og ville at alle skulle ha det bra.

Polly er samfunnslærer og kontaktlærer for klassen, og gjentar setninger mange ganger. Hun er egentlig både flink og grei, men siden Gabriel i klassen har en papegøye som roper de samme setningene hele dagen, har mange begynt å kalle læreren for Polly papegøye.

Mamma var ikke blid da hun hørte om kallenavnet, og ba dem slutte med sånt tull.

«Alle mennesker skal behandles med respekt.» Det sier mamma ofte, uten at Astrid har tenkt at mamma også høres ut som en papegøye.

– Hvordan gikk det på prøven? spør Yusuf og avbryter tankene hennes.

– Jeg fikk 3, enda jeg synes at jeg svarte bra. Jeg forstår ikke hva jeg har gjort feil.

Hun er skikkelig skuffet. Det er bare en måned igjen til eksamen før sommeren, og hun vil så gjerne ha 5 i snitt i faget hun har jobbet mye med. Nå blir det vanskeligere. Kanskje umulig, siden hun ikke er den mest aktive i timene.

– Jeg fikk 2. Skjønner ikke en dritt. Jeg pleier å skrive bra.

– Hva skrev du da?

Han kikker innover i skolegården som er full av medelever.

– Noe om hvordan verden vil se ut dersom kjønn ikke er bestemt av kropp.

– Det var vel kanskje litt utenfor oppgaven, sier hun.

– Oppgaven var å si noe om egne og andres følelser knyttet til kjønn, og jeg mente det også var viktig å si noe om alle de som føler at noe er galt.

Det høres litt ut som en dum idé å skrive om noe som ligger utenfor pensum, tenker hun. Men Yusuf liker jo å utfordre det alle tror er viktig og riktig.

I det samme svinger Isis inn på parkeringsplassen rett utenfor skolegården. Hun kommer løpende i sort kjole og med skulderveska i hånda. Klemmer begge to, og har nok aldri brydd seg om at det er kleint å klemme moren sin foran alle.

– Kom, sier hun. – Vi bør vel ikke komme for sent.

– Kan ikke du gå alene? spør Yusuf.

– Dette er ikke noe å grue seg for, sier Isis. – Så lenge du ikke har gjort noe galt.

Hun ser ikke spesielt streng ut, men Astrid aner likevel en mamma-lupe i blikket, et sånt blick du helst ikke vil ha dersom du har gjort noe, eller ikke gjort det du skal, eller sagt noe slemt. Da pleier det å krølle seg inni henne, særlig om det er pappa som planter et sånt blick i henne. Men Yusuf er like rolig, bare ser på moren og trekker på skuldrene. Astrid blir stående og se etter dem, og kjenner at hun er sykt nysgjerrig på hva som egentlig skjer.

Yusuf er tilbake midtveis i neste time. Læreren nikker kort, hun visste åpenbart om samtalen han hadde med rektor. Astrid fanger blikket hans et kort sekund, og synes hun ser både forvirring og noe annet ugreit. Det blir vrient å konsentrere seg. Da timen er ferdig, blir de stående en gjeng sammen. Ine, Maya og Ane, Peter og Gabriel. Gabriel har fått ringer i ørene, og armbånd. Håret hans er snart like langt som Ines lyse, rette som rekker sånn omtrent ned til skuldrene.

– Hva sa rektor? spør Peter.

Yusuf dumper bagen ned på bakken, litt oppgitt.

– Vi satt først og ventet sammen med Polly, man så måtte hun ut en kort tur. Hun virket stressa, for hun glemte å logge av PC-en slik de alltid gjør.

– Kult. Så du noe digg? spør Gabriel.

– Jeg så ikke på skjermen engang. Den var vendt vekk fra meg. Rektor var trivelig han, men helt *ute*. Det samme var sosiallæreren.

– Hvordan ute? spør Astrid.

– Han trodde jeg hadde skrevet om meg selv.

– Hæ?

– Jeg skrev jo at det ikke var sikkert at det var krise for Norge eller Europa eller verden om alle fikk velge hvilket kjønn de er. Og så har det tydeligvis

rabla for dem, for de tror jeg vil være jente. Eller, nå forstår jeg hvorfor Polly stilte så mange spørsmål på konferansetimen om hvordan jeg har det. Hun hadde jo allerede lest besvarelsen min.

– Og så har hun varslet rektor?

Gabriel ler og bokser Yusuf lett i skulderen, og Yusuf ser på kameraten som om de deler en hemmelighet. Astrid kjenner at det prikker mot huden.

– Jeg tror hun varslet sosiallærer først, sier Yusuf.
– Uansett kunne jeg fortelle at jeg har det fint som gutt, og at jeg har verdens beste dame. Og mamma sa at dette var en helt unødvendig samtale, og at hun ikke forstod hvorfor jeg fikk 2 på en oppgave som jeg hadde besvart godt og med et åpent blikk. Hun fyrte seg opp og ba om en ny vurdering basert på fakta og ikke frykt.

Astrid ser for seg Isis, øynene som er milde enten hun er blid eller sint, som gir deg muligheten til å være den du er.

– Hvem er redde? spør Ane.

– Alle, sier Gabriel.

Astrid stirrer på ham, skal han ikke si mer? Hva mener han egentlig? Gabriel har vært mer hos rektor enn hele klassen til sammen, siden han har tatt en

rolle som klassens standup-komiker, også når det ikke passer inn i undervisningen.

– Jeg tror ikke temaet kommer opp mer, sier Yusuf.

– Det skal du ikke være helt sikker på, sier Gabriel.

– Jeg har nemlig noe å fortelle dere.

Astrid aner at det han skal si er litt skummelt. Hun svelger. Har moren eller faren hans gjort ham noe? Har han levd med vold hjemme uten at han har tort å si noe? Har han vært mobbet uten at vennegjengen har forstått? Har han følt seg utenfor? Er det derfor han alltid lager vitser, for da blir han i det minste sett og de ler?

– Jeg liker ikke å være Gabriel, sier Gabriel.

Pause.

Ine dunker håndballen hun har mellom hendene i bakken et par ganger, og Maya stirrer på Gabriel uten å blunke. Yusuf legger en hånd på skulderen hans, som om han allerede vet hva som kommer. – Jeg har lenge visst at noe er galt med meg, sier Gabriel.

– Fordi du ikke har kunnet være den du er, sier Ane lavt.

Peter kaster på hodet så den lyse lange luggen vippes vekk fra øynene. Astrid kjenner hjertet slå helt opp i

halsen samtidig med at et lite blått lys renner nedover ansiktet til Gabriel og stanser ved hjertet hans.

Vi er ikke gamle, tenker Astrid. Vi er tretten år, vi har mye å lære, men nå kjennes det som om vi skal få vite noe som ville vært *enda* vanskeligere å få vite dersom vi var voksne. Hun stirrer på ham, ser at han trekker pusten, holder den, venter noen sekunder.

– Jeg heter Gabriella, sier han. – Jeg er egentlig jente.

2

Yusuf klemmer Gabriel lenge. Gabriella; det blir litt uvant, samtidig som det er utrolig tøft, nesten ikke til å tro på. Gabriella? Gabriel? Det vesle av snø som er igjen, smelter, og renner langs fortauskantene. Sola steiker utenpå anorakken. Før hun vet ordet av det, befinner Astrid seg i en diger gruppeklem, nesten som de har vunnet noe sammen. Og på en måte har de jo det. De har vunnet et enda sterkere vennskap, hvis de tør. Hvis dette er alvor. Hvis dette ikke er enda en av Gabriels vitser. Hun har lest om sinte foreldre som ikke vil at barn skal høre om slikt. Om folk som blir uvenner. Om folk som driter ut, eller som godtar. Som ikke vet hva de skal si. Som ikke aner hvilket bein de skal stå på i denne virkeligheten som kommer seilende inn i verden som en diger seilskute ingen klarer å stanse.

– Hva sier foreldrene dine? spør Ine.

- Når skjønnte du det første gang? spør Ane.
- Har du gruet deg for å fortelle? spør Maya.
- Vet Polly? spør Astrid.

Spørsmålene ramler ut av dem.

Gabriel ler.

– Noen som vil være med meg på H&M i jenteavdelingen?

Dette er det ingen som vil gå glipp av. Samlet rusler de mot T-banen, etter skoletid. Først tenker Astrid at det antakelig er trygt for Gabriel at det er jenter med inn i jenteavdelingen. Kanskje det er første gang han kjøper jenteklær til seg selv. Men Gabriel spinner rundt som om han skal åpne pakker uten at det er jul eller bursdag. Det er gøy å kikke på noe til seg selv også, noe hun kan ønske seg. Gabriel bestemmer seg for en genser i lilla og en i hvitt, noen armbånd, et par nye øredobber og litt sminke. I kassa tar han opp kontanter.

– Fått av mamma, smiler han, og Astrid kjenner hvordan dette er nytt og veldig rart.

– Synes dere det er ekkelt? spør Gabriel.

– Jeg synes dette er det viktigste som har skjedd på lenge, sier Ane.

– Jeg er mest spent på hva slags samtale du får med Polly, sier Yusuf og flirer.

– Hun kan jo ikke nekte ham å være jente, sier Peter.

– Henne, sier Maya. – Når vi er jenter, heter det *hun*.

Alle ler. Det er ikke fort gjort å endre en vane, men denne må de klare å fikse ganske kjapt. For Gabriels skyld. For Gabriellas skyld.

– Skolen kan ikke endre papirene hvis ikke foreldrene samtykker, sier Gabriel. – Og mamma og pappa sier at jeg må prøve å være jente først, før de snakker med skolen om endring i papirer og sånn.

– Kjipt, sier Ine.

Gabriel trekker på skuldrene.

– Det gjør ikke noe, så lenge jeg kan være Gabriella. Så lenge jeg kan kle meg som den jenta jeg vil være. Og at dere fortsatt vil være venner med meg. Det er det jeg har grua mest for, at dere ville forsvinne.

– Trodde du virkelig det? spør Yusuf.

– Bare om natta, når alt er mørkt og tankene bestemmer. Da har det vært som å kjøre karusell og berg og dalbane og kræsje med fly og drukne i sjøen og kjøre utfor en bratt skrent fordi tankene har laget ekle historier om at jeg ikke fikk lov. Og at jeg aldri

kunne bli standup, fordi ingen lenger ville synes at jeg er morsom. Bare ekkel.

– Jeg mobber aldri, sier Ane som begynte i klassen midt i året fordi hun ble mobbet så hardt på skolen hun gikk på at det ble umulig å være der. – Dessuten har jeg sett at det var noe.

Astrid beundrer Ane som alltid er så ærlig på en fin måte. Hun lurer på hvorfor hun ikke selv har sett endringen i Gabriel. For når hun ser på ham nå, er han jo ganske mye jente. Håret, øredobbene og armbåndene er en ting, men det er noe med måten han beveger seg på, som ikke er sånn som Peter eller Yusuf.

Dagen etter våkner Astrid tidlig. Hun leste på samfunnsfag til langt på kveld, etter at hun hadde fortalt mamma og pappa om Gabriel. Hendene samler det rødlige håret i en hestehale. Gabriella. Hun må skjerpe seg, så hun ikke sier feil. Først trodde mamma at det var en fleip, men hun forstod etter hvert at dette var på ordentlig. Astrid fortalte dessuten også om prøven som Yusuf fikk 2 på, og da ble mamma sint. Pappa bablet i vei om en masse regler, at for å bli Gabriella på ordentlig må endringen registreres

i Folkeregisteret, for at skolen kan endre navnet i papirer og sånt. Det var visst også sånn at man måtte være seksten år for å søke navneendring. Og kanskje måtte foreldrene samtykke. Astrid husker ikke alt, men hun håper at Gabriella ikke får for mye trøbbel. Det er jo litt håpløst om det skal måtte stå Gabriel på prøver og karakterkort, mens han egentlig vil være Gabriella. Hun.

Midt i frokosten tikker det inn en snap fra Yusuf.

– Møt meg ved rundkjøringen så kjapt du kan.

– Skjer a?

– Du vil ikke tro det.

Hun tømmer glasset med appelsinjuice, og svelger resten av brødiskiva på vei opp trappa. Pusser tennene, samler sammen skolesakene og stormer ned igjen. Det er kjølig så tidlig om morgenen. Hun velger en vindtett anorakk og spurter opp bakken. Snøen som tinte og rant i veien dagen før, har blitt til et tynt lag is i løpet av natta. Hun sklir i frasparket, snubler og tar seg for med hånda. Au. Håndflaten på høyrehånda skrubbes opp og det er små steiner i såret. Hun løper videre, det banker inni hånda.

Yusuf venter i enden av gata. Han ser absolutt ikke deppa ut. Snarere motsatt, men noe må det jo være, siden han ville møte henne før de treffes i skolegården.

Han drar henne mot seg og kysser henne.

– Det var bare dette, sier han.

Hun ler og trekker seg litt vekk.

– Har det skjedd noe?

– Det kan du trygt si.

– Hva da?

– Polly har endret karakteren min.

– På prøven i samfunn?

– Jepp.

– Har hun løftet deg til 3?

– 5.

– Hæ? Har hun omgjort karakteren fra 2 til 5?

– Det er helt sykt.

– Ringte hun moren din?

– Jeg oppdaga det tilfeldig. Var inne på siden og skulle bare sjekke noe, og da så jeg det.

– Det er ganske sprøtt.

– Helt kanon.

– Joda. Men det blir temmelig urettferdig for oss andre.

– Er du misunnelig?

– Ja.

Faktisk er hun ganske sint. Hvis Polly har dårlig samvittighet eller noe sånt, og forsøker å sno seg unna de idiotiske mistankene mot Yusuf ved å gi ham god karakter, er det ganske så urettferdig. Kanskje var ikke besvarelsen hans så god som 5 en gang, det er bare et feigt forsøk på å slippe unna fordi hun dreit seg ut.

– Du er sint, sier han.

– Ikke på deg.

– Jeg vet at du var skuffet over 3-eren, men du fikser helt sikkert en bedre standpunkt om du er aktiv i timene.

Hun kan ikke fordra å være aktiv i timene. Det føles som hun skal bli kvalt hver gang hun må si noe, hun svetter og svelger feil.

– Hva trenger du for å få 5? spør han lavt.

– Fem på skriftlig! biter hun. – Hva ellers?

Da de rusler inn i skolegården, får hun øye på Gabriel. Han er skikkelig fin!

Ny lilla genser, dongerijakke. Og så har han sminket seg. Det er skikkelig uvant å se ham slik. Hun dulter Yusuf i siden.

– Sjekk Gabriel-la, hvisker hun.

– Sjekk deg da, roper Yusuf og hilser vennen. – Vi har fått ei ny dame i klassen!

Gabriella smiler bredt.

– Lurer på hva læreren kommer til å si når hun ser meg.

Astrid hiver samfunnsfagboka langt inn i bokskapet. Hun er fortsatt sint. Det skulle ikke være lov å endre en karakter på den måten.